

SOCIALINĖS GLOBOS CENTRO „VIJA“ DARBUOTOJŲ TOLERANCIJOS KORUPCIJAI NUSTATYMO 2020 M. TYRIMO REZULTATAI

2020 m. rugsėjo mėn. Socialinės globos centre „Vija“ buvo atliktas darbuotojų tolerancijos korupcijai tyrimas.

Tyrimo tikslas – socialinės globos centro „Vija“ (toliau – globos namų) darbuotojų bendrą požiūrį į korupciją, kiek šis reiškinys paplitęs globos namuose, jų patirtį ir santykį su tokio pobūdžio apraiškomis, galimas korupcijos atsiradimo priežastis, sužinoti darbuotojų požiūrį ir poreikį dėl korupcijos prevencijos priemonių.

Tyrimo būdas ir trukmė. Tyrimui atlikti naudota internetinė platforma www.manoapklausa.lt, kurioje suformuluota 19 klausimų apie korupcijos pasireiškimą. Apklausa vykdyta nuo 2020-09-21 iki 2020-09-30,

Tyrimo dalyviai. Globos namų darbuotojams el. paštu išsiųsti kvietimai atsakyti į anketos klausimus. Atskirų padalinių vadovai įpareigoti sudaryti galimybę darbuotojams atsakyti į anketos klausimus, suteikiant prieigą prie kompiuterio.

Tyrimo klausimai: 3 klausimai bendro pobūdžio (apie dalyvių amžių, išsilavinimą ir darbo įstaigoje laiką), 15 klausimų apie korupciją (darbuotojų požiūrį į korupciją, jos pasireiškimo tikimybę, patirtis) ir 1 atviras klausimas pasiūlymams dėl antikorupcinės aplinkos gerinimo įstaigoje.

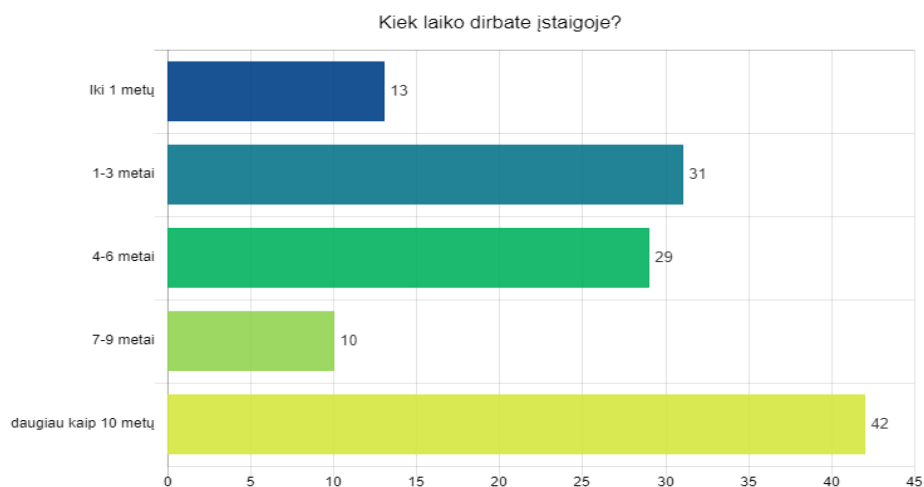
TYRIMO REZULTATAI

1 DALIS. INFORMACIJA APIE TYRIMO DALYVIUS IR JŲ AKTYVUMĄ

Apklausoje dalyvavo 125 globos namų darbuotojai (~58,4 proc. visų globos namuose dirbančių darbuotojų), kurių amžiaus vidurkis 47,5 metų.

Apklaustos dalyvių darbo stažas įstaigoje (1 pav.):

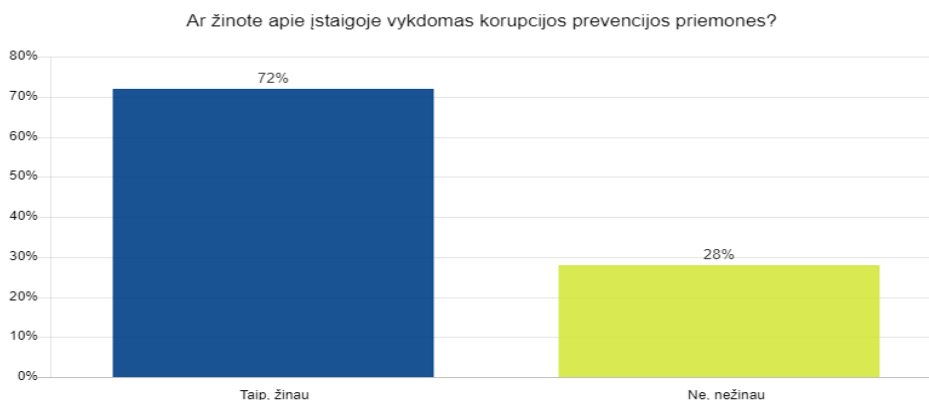
1 pav.

2 DALIS. DARBUOTOJŲ POŽIŪRIS Į KORUPCIJĄ BEI KORUPCIJOS PREVENCIJĄ

Tyrimo duomenys atskleidė, didžioji dalis apklausoje dalyvavusių darbuotojų – 72 proc. yra informuoti arba žino apie korupcijos prevencijos priemones įstaigoje (2 pav.):

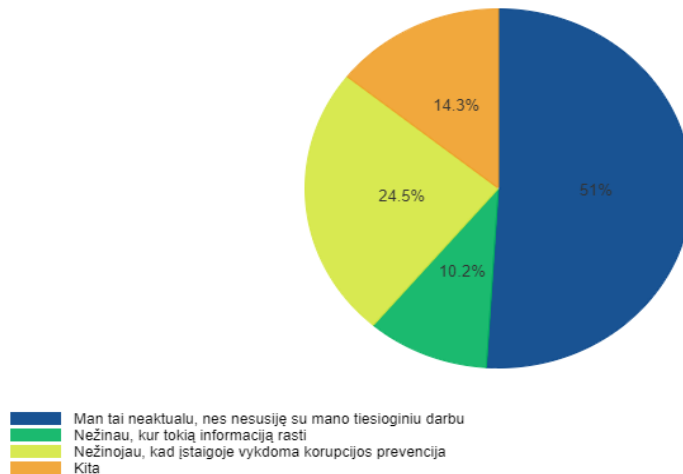
2 pav.

Tyrime buvo siekiama ne tik išsiaiškinti ar darbuotojai žino korupcijos prevencijos priežastis, bet taip pat ir išsiaiškinti dėl kokių priežasčių darbuotojai nežino apie korupcijos prevencijos priemones įstaigoje (3 pav.). Didžioji dauguma tyrimo dalyvių (51 proc.) nurodė, kad jiems tai neaktualu, nes nesusiję su jų tiesioginiu darbu. Globos namuose teikiamų paslaugų pobūdis ir atlikta korupcijos pasireiškimo tikimybės globos namuose analizė taip pat patvirtina, kad rizika korupcijai globos namuose yra maža.

3 pav.

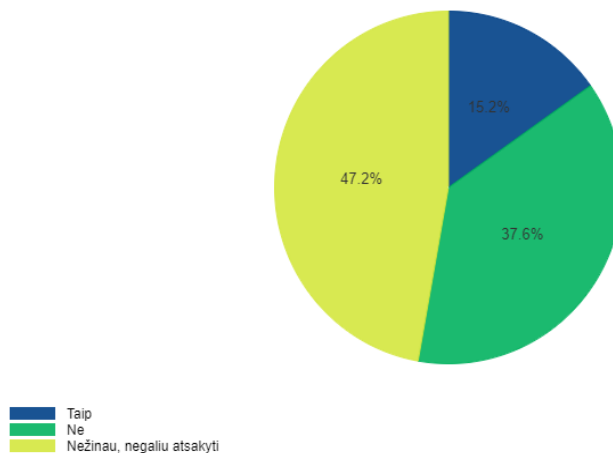
Jei nežinote apie įstaigoje vykdomą korupcijos prevenciją, nurodykite galimas priežastis: (jeigu apie priemones žinote, pereikite prie sekančio klausimo)

Sekančiu klausimu siekta išsiaiškinti, kaip darbuotojai vertina korupcijos pasireiškimo tikimybę. 37,6 proc. tyrime dalyvavusių darbuotojų mano, kad korupcijos pasireiškimo atvejai įstaigoje negalimi, tačiau net 47,2 proc. dalyvių negalėjo užtikrintai atsakyti (4 pav.):

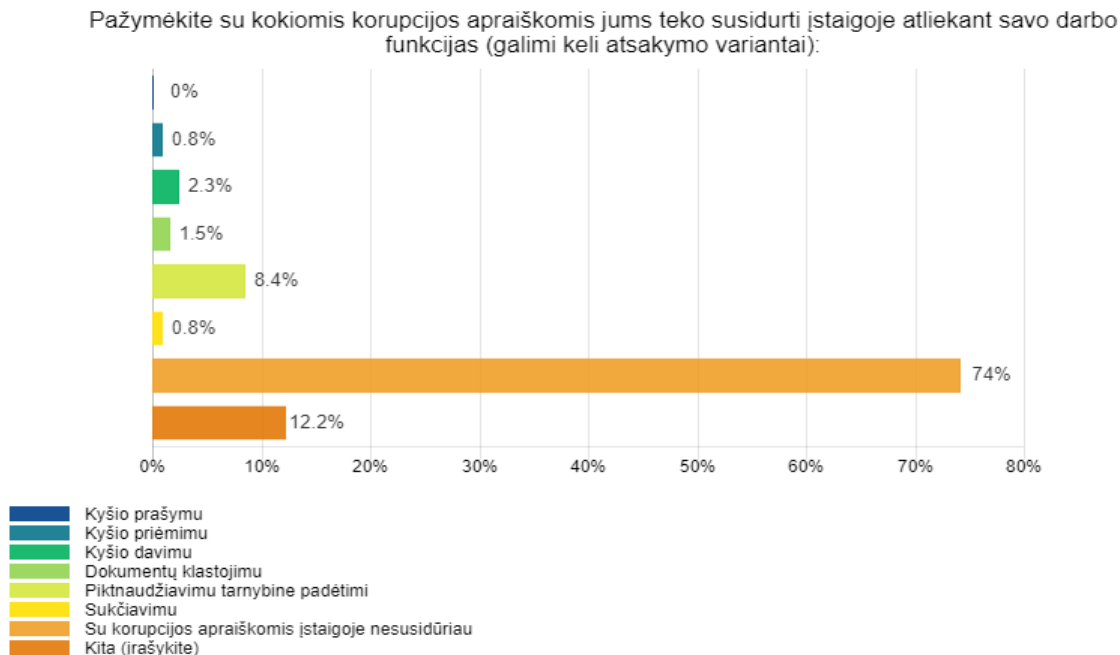
4 pav.

Kaip manote, ar įstaigoje galimi korupcijos pasireiškimo atvejai?

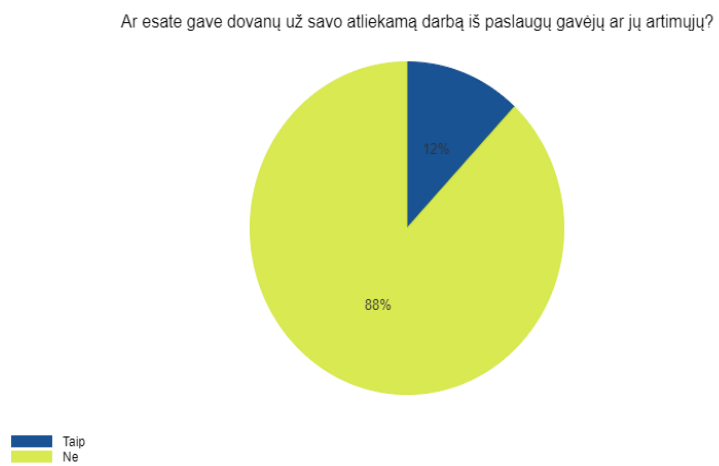
Atlikto tyrimo duomenys atskleidė, kad 97 darbuotojai (74 proc.) nėra susidūrę su korupcijos apraiškomis įstaigoje, 16 darbuotojų (12,2 proc.) prie atsakymo „kita“ taip pat įrašė, kad „neteko“, „nesusidūrė“, „nežino“, „dezinformacija“, „mano, kad įstaigoje korupcijos negali būti“. 11 darbuotojų (8,4 proc.) įvardino piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi, 3 darbuotojai (2,3 proc.) nurodė kyšio davimą (5 pav.):

5 pav.

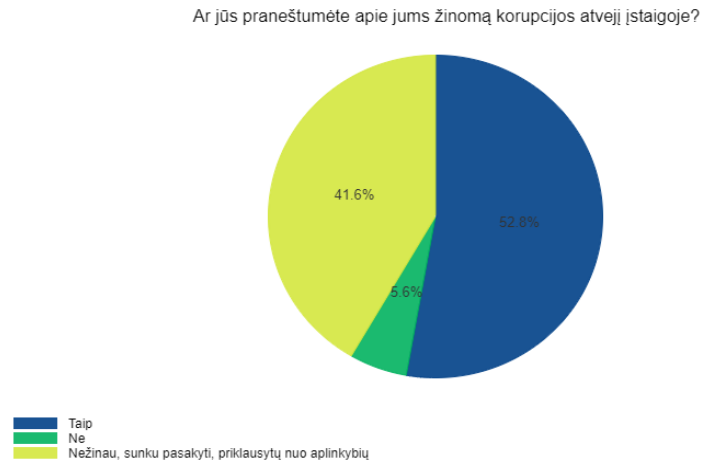
Tyrimo metu didžioji dalis darbuotojų – 88 proc. nurodė, kad nėra gavę dovanų už savo atliekamą darbą iš paslaugų gavėjų ar jų artimųjų (6 pav.):

6 pav.

Į klausimą ar praneštų apie žinomą korupcijos atvejį teigiamai atsakė 52,8 proc. tyrimo dalyvių, tačiau net 41,6 proc. abejoja (*nežino, sunku pasakyti, priklauso nuo aplinkybių*) (7 pav.):

7 pav.

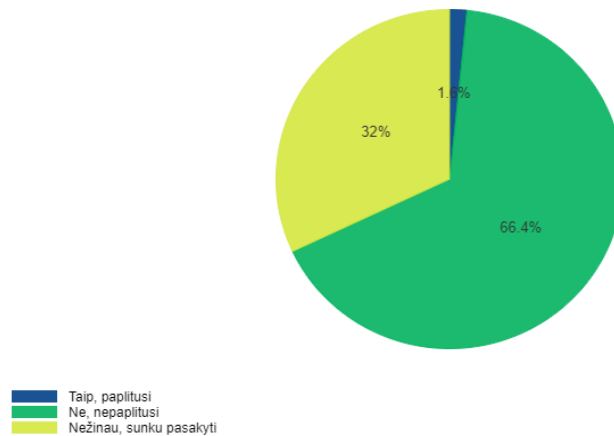

Siekiant kurti antikorupcinę aplinką įstaigoje, būtina įvertinti priežastis, dėl ko darbuotojai nėra ar nebūtų linkę pranešti apie jiems žinomus korupcijos atvejus. Todėl tyrimo metu buvo pateiktas atviras klausimas apie priežastis, **kodėl darbuotojai abejoja ar praneštų apie žinomus korupcijos atvejus?** Darbuotojų atsakymus galima išskirti į šias grupes:

- baimė dėl darbo vietos („*neramu dėl darbo ar dar jį turėčiau*“, „*bijočiau netekti darbo*“);
- psichologiniai veiksniai – nenoras būti „skundiku“ („*nesinori kivirčytis su kolegomis*“, „*nenorės bendrauti, atribos nuo informacijos ir pan.*“);
- nėra įsitikinę dėl anonimiškumo;
- dėl subjektyvaus situacijos vertinimo („*priklausytų nuo santykio su asmeniu*“, „*jeigu atlygis būtų pvz. kilogramas obuolių, nemanau, kad tai galima traktuoti kaip kyšį*“, „*Subjektyviai manau, kad šokolado palikimas nėra toks svarbus, kai kupiūros įdėjimas į kišenę*“, „*Priklauso nuo situacijos ir korupcijos apraiškos reikšmingumo bei prasmingumo*“, „*priklausytų nuo aplinkybių*“, „*pirma įsitikinčiau*“, „*kartais galima supainioti padėką su pakiša, gerai pagalvočiau*“);
- nepasitikėjimas tarnybomis („*neįtikina tarnybos, turinčios kovoti su korupcija*“).

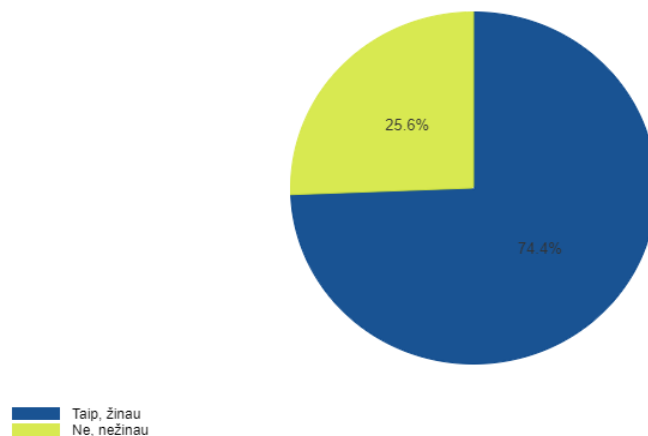
Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, kiek įstaigoje paplitusi situacija, kai darbuotojams papildomai atsilyginti. 66,4 proc. tyrimo dalyvių užtikrintai atsakė, kad tokia situacija įstaigoje nepaplitusi. 32 proc. įvardino, kad nežino ar negali pasakyti – ši pozicija gali būti susijusi su tuo, kad darbuotojai arba patys nesusidūrė su tokia situacija, arba nežino, kas konkrečiai siejama su papildomu atlygiu (8 pav.):

Kaip manote, ar įstaigoje paplitusi situacija, kai darbuotojams norima papildomai atsilyginti?

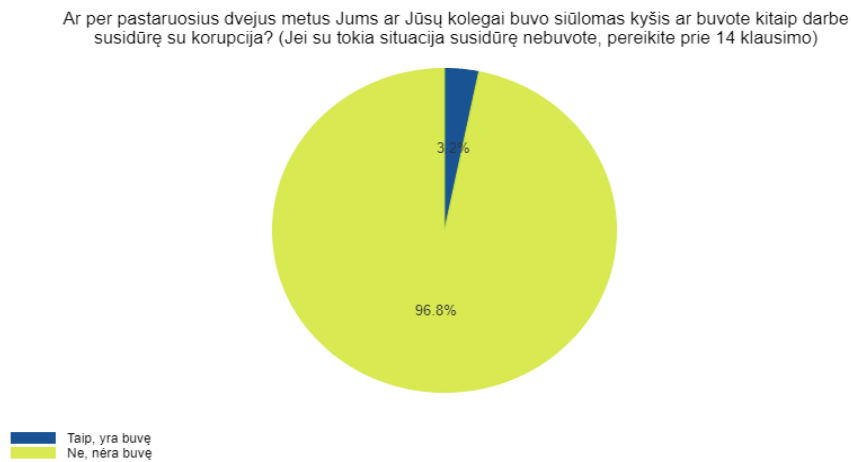
Siekiant užtikrinti korupcijos prevenciją įstaigoje, svarbu, kad darbuotojai žinotų, kur galima kreiptis, susidūrus su korupcijos atveju. Tyrimo duomenys rodo, kad didžioji dalis tyrime dalyvavusių darbuotojų – 74,4 proc. žino kur galėtų kreiptis, tačiau kiek mažiau nei trečdalis tyrimo dalyvių – 25,6 proc. nurodė, kad nežino, kur kreiptis, susidūrus su korupcijos atveju įstaigoje. Šie duomenys rodo, kad ne visi darbuotojai pakankamai gerai informuoti apie vykdomas korupcijos prevencijos priemones ir galimybes pranešti apie korupcijos atvejį (9 pav.):

Ar žinote kur kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejį įstaigoje?

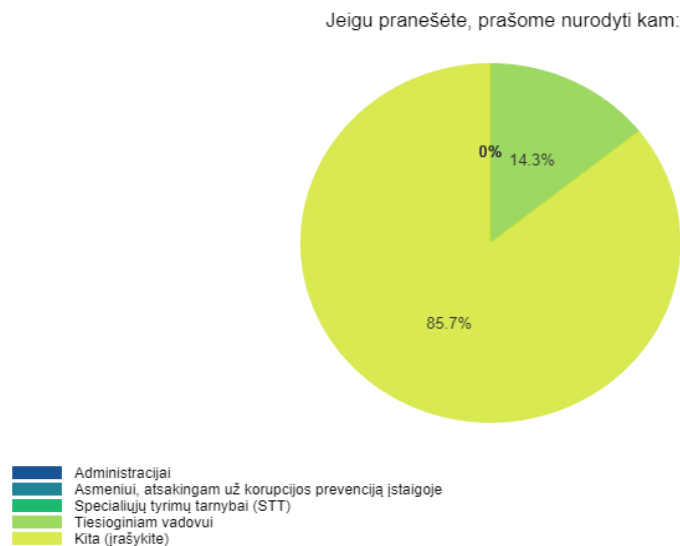
Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, ar darbuotojai patys tiesiogiai buvo susidūrę su korupcijos apraiškomis. 96,8 proc. tyrimo dalyvių nurodė, kad per pastaruosius du metus nebuvo susidūrę su situacija, kai jiems ar jų kolegoms būtų siūlomas kyšis ar kitomis korupcijos apraiškomis įstaigoje (10 pav.):

10 pav.

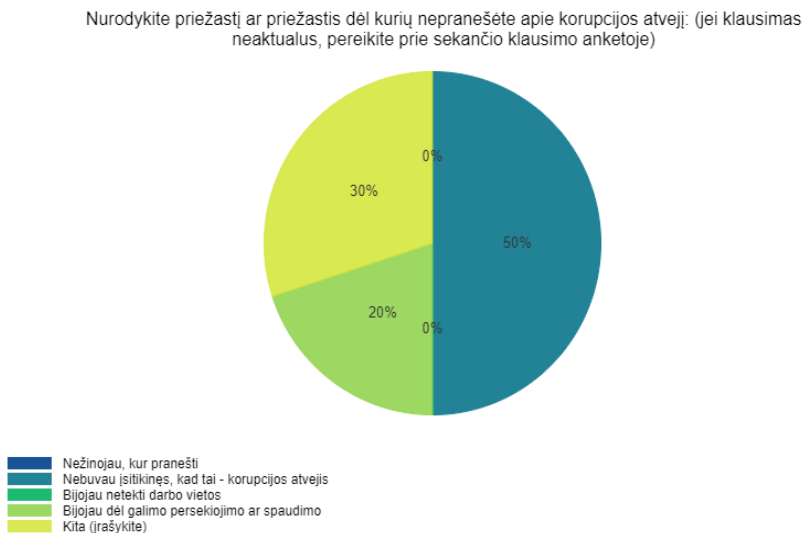
Taip pat svarbu, kad darbuotojai praneštų apie situacijas, susijusias su korupcijos pasireiškimu. 85,7 proc. atsakiusių dalyvių nurodė, kad su tokia situacija nesusidūrė, o 14,3 proc. nurodė, kad pranešė tiesioginiam vadovui. Tačiau nėra aišku, kokias situacijas darbuotojai turėjo mintyje, nes analizuojant tyrimo duomenis, prieš tai buvo pateiktas klausimas ir 96,8 proc. darbuotojų nurodė, kad su korupcijos apraiškomis įstaigoje nesusidūrė (11 pav.). Tačiau verta atkreipti dėmesį, kad darbuotojai linkę pasisakyti savo tiesioginiam vadovui, tačiau nesinaudoja galimybe pranešti už korupcijos prevenciją atsakingam asmeniui įstaigoje.

11 pav.

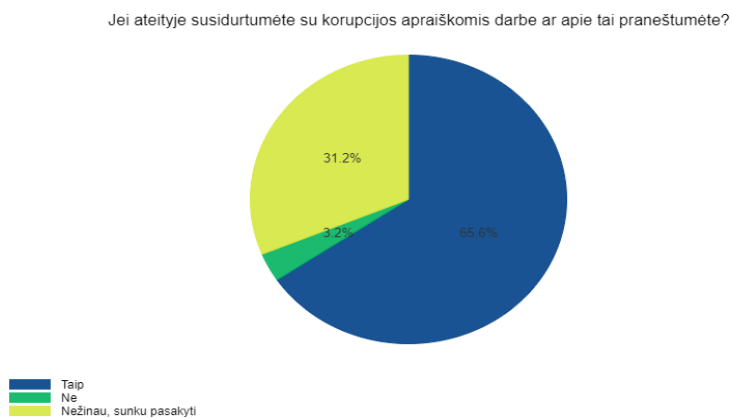
Analizuojant priežastis, dėl ko darbuotojai nepraneša apie korupcijos atvejį 50 proc. iš į šį klausimą atsakusių tyrimo dalyvių nurodė, kad nebuvo įsitikinę, jog tai korupcijos atvejis, 30 proc. pasirinko atsakymą „*kita*“, kuriame arba nieko nenurodė, arba detalizavo, kad „*nesusidūrė*“ (12 pav.):

12 pav.

Analizuojant situaciją, kaip darbuotojai elgtųsi ateityje, susidūrę su korupcijos atveju, 65,6 proc. tyrime dalyvavusių darbuotojų, pažymėjo, kad apie tokį atvejį praneštų, tačiau 31,2 proc. – nežino ar negali atsakyti, o 3,2 proc. nurodė, kad nepraneštų (13 pav.):

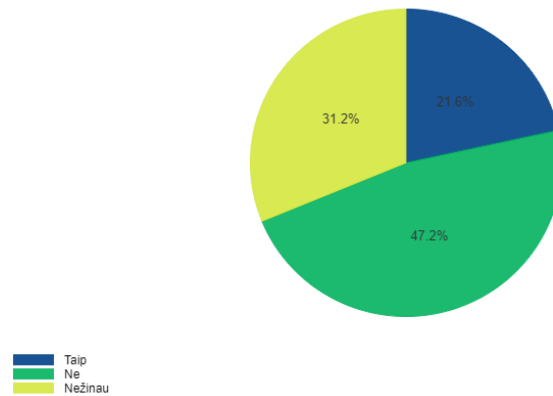
13 pav.

Įgyvendinant korupcijos prevencijos priemones įstaigoje, svarbus ir darbuotojų įsitraukimas. 21,6 proc. nurodė, kad norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje, 47,2 proc. – kad nenorėtų, o likusi dalis (31,2 proc.) nežino (14 pav.):

Ar jūs norėtumėte dalyvauti antikorupcinėje veikloje?

3 DALIS. DARBUOTOJŲ PASIŪLYMŲ KORUPCIJOS PREVENCIJAI ANALIZĖ

Tyrimo apklausos pabaigoje darbuotojams užduotas klausimas apie antikorupcinės aplinkos įstaigoje gerinimą. Į šį klausimą atsakė 32 darbuotojai, tačiau daugiau kaip pusė – 23 darbuotojai nurodė, kad pasiūlymų neturi ar, kad nėra jokio „korupcinio atspalvio įstaigoje“, „su korupcija susidurti neteko“, „įstaigoje korupcijos atvejų nepasitaiko arba pasitaiko labai retai, kadangi mūsų darbo specifiška bei paslaugų gavėjai nėra suinteresuoti padaryti korupcijos veiksmus“.

Kiti pasiūlymai gali būti skirstomi į šias grupes:

- darbuotojų švietimas, sąmoningumo stiprinimas;
- skaidrumas, sąžiningumas, veiklos ir nustatytų atvejų viešinimas, dalinimasis informacija;
- aiškūs elgesio standartai;
- atviras santykis, pagarba darbuotojams;
- vykdomos prevencinės veiklos tęstinumas.

4 DALIS. TYRIMO APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS

Atliktas tyrimas atskleidė sritis, kuriose reikalinga plėtoti korupcijos prevencijos priemones:

- užtikrinti darbuotojų informavimą apie prevencijos priemones, plačiau informuoti darbuotojus apie asmenis ar tarnybas, kuriems galima pranešti apie korupcinio pobūdžio apraiškas įstaigoje;
- vykdyti antikorupcinį švietimą, formuoti antikorupcinį požiūrį, drąsinti darbuotojus pranešti apie antikorupcinio pobūdžio veiklas;
- formuoti pasitikėjimu grįstus santykius, bendravimo kultūrą, skaidraus ir sąžiningo elgesio standartus.

Parengė

Direktoriaus pavaduotoja socialiniam darbui Ernesta Petruškevičienė

Tel. 8-37 36 65 35